

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж4 63/22
8.6.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Олге Арсовић и Весне Филиповић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душан Мијатовић, адвокат из Београда, ул. Бирчанинова бр. 28б/28, против тужене Туристичке организације општине Аранђеловац, Аранђеловац, коју заступа Општински правобранилац општине Аранђеловац ул. Књаза Милоша бр. 102, ради утврђења и накнаде штете, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П4 254/18 од 9.2.2022. године, у седници већа одржаној дана 8.6.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене Туристичке организације општине Аранђеловац и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П4 254/18 од 9.2.2022. године у ставу првом, другом, шестом и десетом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П4 254/18 од 9.2.2022. године у ставу четвртном изреке тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из Бање Аранђеловац којим је тражио да се тужена Туристичка организација општине Аранђеловац обавезе да му на име накнаде неимовинске штете, јер је без сагласности аутора умножила и јавно саопштила без означења имена и псеудонима аутора, ауторско дело тужиоца, исплати, и то за фотографију “...” објављену на ... страни каталога “Буковичка бања Аранђеловац”, износ од 20.000,00 динара, за фотографију “...” објављену на насловној страни каталога “Буковичка бања Аранђеловац” износ од 20.000,00 динара, за фотографију “...” објављену на ... страни каталога “Буковичка бања Аранђеловац” износ од 20.000,00 динара и за фотографију “...” објављену на ... страни каталога “Аранђеловац Буковичка бања”, износ од 20.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана 9.2.2022. године па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу осмом изреке пресуде Вишег суда у Београду П4 254/18 од 09.02.2022. године, тако што се тужена Туристичка организација Општине Аранђеловац **ОБАВЕЗУЈЕ** да тужиоцу АА из ..., на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 95.820,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење до исплате.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П4 254/18 од 9.2.2022. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца па је утврђено да је тужена повредила ауторска права тужиоца тако што је без сагласности аутора, неовлашћено умножила и јавно саопштила ауторска дела тужиоца и то фотографије: “...” на ... страни каталога “Буковичка бања Аранђеловац”, “...” на насловној страни каталога “...”, “...” на ... страни каталога “Буковичка бања Аранђеловац” и “Купатило на којем се види жена” на ... страни каталога “Аранђеловац Буковичка бања”. Ставом другим изреке делимично је усвојен тужбени захтев па је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде имовинске штете, јер је без сагласности аутора, неовлашћено умножила и јавно саопштила ауторска дела тужиоца – фотографије ближе описане у ставу првом изреке, износ од 63.491,00 динара у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде под претњом извршења. Ставом трећим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев преко досуђеног износа из става другог изреке од 63.491,00 динара до траженог износа од 63,850,00 динара, за износ од још 359,00 динара. Ставом четвртим изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је тужена обавезана да тужиоцу исплати на име накнаде неимовинске штете, јер је без сагласности аутора умножила и јавно саопштила без означања имена и псеудонима аутора, ауторска дела тужиоца – наведене фотографије, износ од по 20.000,00 динара за свако саопштавање фотографија, све са законском затезном каматом почев од 9.2.2022. године па до коначне исплате. Ставом петим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев преко досуђених износа из става четвртог изреке од по 20.000,00 динара за свако од наведених саопштавања, па до траженог износа од по 50.000,00 динара за свако од наведених саопштавања, за износ од још по 30.000,00 динара за свако од наведених саопштавања. Ставом шестим изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете, због повреде моралних права аутора, јер је без сагласности аутора изменила интегритет ауторских дела тужиоца, исплати износ од по 20.000,00 динара за свако такво саопштавање фотографија, све са законском затезном каматом почев од 9.2.2022. године па до исплате. Ставом седмим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца преко досуђених износа из става шестог изреке од 20.000,00 динара за свако од саопштавања, па до тражених износа од по 50.000,00 динара за свако од саопштавања, за износ од још по 30.000,00 динара за свако од саопштавања. Ставом осмим изреке тужена је обавезана да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 99.038,00 динара са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење па до коначне исплате. Ставом деветим изреке одбијен је захтев тужиоца за ослобађање од плаћања судских

такси. Ставом десетим изреке дозвољено је објективно преиначење тужбе као из поднеска од 31.3.2021. године.

Против наведене пресуде у ставу првом, другом, четвртом, шестом, осмом и десетом изреке, тужена је благовремено изјавила жалбу из свих законских разлога.

Испитујући правилност и законитост првостепене пресуде у ожалбеном делу у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/2011...18/20), Апелациони суд у Београду је нашао да је жалба делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности. Апелациони суд налази да није учињена ни битна повреда поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, на коју се изјављеном жалбом посебно указује, јер првостепена пресуда садржи јасне, потпуне и непротивречне разлоге о чињеницама важним за правилно одлучивање, који нису у супротности са садржином изведених доказа у списима предмета, док је изрека пресуде јасна и не противречи разлозима који су дати у образложењу.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је са тадашњом ... Туристичке организације Аранђеловац, ББ постигао усмени договор да за потребе промоције општине Аранђеловац, на три сајма уради фотографије. У том смислу је тужилац током 2007. године сачинио одређени број фотографија између осталог и спорне фотографије и то фотографију под називом “...” на којој се види купатило, фотографију “...” на којој се у централном делу види дрвени мостић и чесма, фотографију “...” на којој се види унутрашњост музеја са експонатима и фотографију “...” на којој се види купатило са једном женском особом. Тужилац је наведене фотографије предао у електронској форми, и за исте је добио одређену накнаду. Тужена је касније наведене фотографије поново умножила и јавно саопштила без сагласности тужиоца као аутора у два своја каталога и то у каталогу “Буковичка бања Аранђеловац” фотографију “...” на 1/4 стране ... каталога и то сечену, затим фотографију “...” на насловној страни, сечену и фотографију “...” на 1/4 стране ... каталога такође сечену, а у каталогу “Аранђеловац Буковичка бања” фотографију “...” на 1/8 стране ... овог каталога исто сечену. Све наведене фотографије тужена је саопштила без сагласности тужиоца, без навођења имена тужиоца као аутора и у непотпуној форми тако што су све скраћене, а тужилац се због тога осећао љуто и покрадено. Тужилац је професионални фотограф од 2005. године, а у неколико наврата је и награђиван.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, из ког прозилази да је тужена ауторска дела тужиоца, наведене фотографије, објавила без овлашћења тужиоца као и плаћања накнаде истом, првостепени суд је закључио да је на тај начин тужена повредила имовинска права тужиоца као аутора. Одлучујући о висини накнаде имовинске штете, првостепени суд је пошао од ценовника фотографија УЛУПУДС-а који предвиђа да за коришћење фотографије за потребе рекламних каталога, брошура или лифлета за тираж до 500 примерака, накнада износи 80 поена за 1/8 стране, 110 поена за 1/4 стране, за насловну страну 240 поена, а 1 поен је еквивалентан вредности 1 евра по курсу НБС. Имајући у виду да је према курсној листи за званични средњи курс

динара формиран на дан пресуђења 9.2.2022. године 1 евро износио 117.58 динара, првостепени суд је тужиоцу досудио накнаду за фотографију “...” објављеној на 1/8 стране каталога “Аранђеловац Буковичка бања” износ од 80,00 евра, што износи 9.406,4 динара, затим за фотографију “...” објављеној на 1/4 стране каталога “Буковичка бања Аранђеловац” износ од 110 евра, што износи 12.903,00 динара, затим за фотографију “...” саопштеној на насловној страни каталога “Буковичка бања Аранђеловац” износ од 240 евра, што износи 28.219,00 и за фотографију “...” објављеној на 1/4 стране каталога “Буковичка бања Аранђеловац” износ од 110.00 евра, што износи 12.933,00 динара, односно укупно износ од 64.491,00 динара. Такође, како тужена приликом објављивања ауторских дела чији је тужилац аутор, супротно члану 15 Закона о ауторским и сродним правима (“Службени лист СЦГ”, бр.61/04) није на истима означила тужиоца као аутора, првостепени суд је закључио да је тужена повредила његово морално право као аутора на назначење имена, те је тужиоцу досуђен износ од по 20.000,00 динара за сваку од појединачних саопштавања предметних фотографија. Такође, имајући у виду да је супротно члану 17 наведеног закона, тужена објавила ауторска дела тужиоца, предметне фотографије у измењеној форми, првостепени суд је нашао да је на тај начин тужена повредила право тужиоца на заштиту интегритета дела и нанела му патњу, те је тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због повреде моралног права тужиоца као аутора, досудио износ од по 20.000,00 динара за свако од појединачних саопштавања предметних фотографија.

По налажењу Апелационог суда у Београду оваква одлука првостепеног суда само се делимично може прихватити као правилна и законита.

Наиме, правилно је првостепени суд одлучујући о тужбеном захтеву тужиоца нашао да је тужена објављивањем спорних фотографија “...”, “...”, “...” и “...” чији је аутор тужилац, повредио његова имовинска и морална права, као аутора. Код чињенице да је тужена у својим каталозима “Буковичка бања Аранђеловац” и “Аранђеловац, Буковичка бања” јавно саопштила ауторска дела тужиоца – наведене фотографије, и након окончања њихове сарадње у априлу месецу 2007. године, без сагласности тужиоца и без плаћања ауторске накнаде, то је тужена повредила имовинско право тужиоца, као аутора, прописано одредбом члана 19 Закона о ауторском и сродним правима, да аутор има право на економско искоришћавање свог дела, а да за свако искоришћавање ауторског дела од стране другог лица, аутору припада накнада. С обзиром на учињену повреду ауторског права тужиоца, правилно је првостепени суд обавезао тужену да тужиоцу за економско искоришћавање његових ауторских дела исплати укупан износ од 63.491,00 динара, а који износ је утврђен на основу прегледа минималних цена УЛУПУДС-а, за коришћење фотографије за потребе рекламних каталога, брошура или лифлета, и то за објављивање фотографије на 1/8 стране, 1/4 стране, и за насловну страну, што је случај у конкретној правној ствари. Такође, имајући у виду да је тужена наведена ауторска дела тужиоца – фотографије “...”, “...” и “...” објавила у свом каталогу “Буковичка бања Аранђеловац”, а фотографију “...” у каталогу “Аранђеловац, Буковичка бања” у измењеној форми на тај начин што су наведене фотографије објављене исечене – кроповане, а којим изменама се тужилац као аутор противи, што је супротно одредби члана 17 Закона о ауторском и сродним правима, првостепени суд је правилно закључио да је тужена на тај начин повредила морална ауторска права тужиоца, и то право на заштиту интегритета дела због чега је претрпео душевне патње.

Због овјављивања спорних фотографија у измењеној форми, првостепени суд је супротно жалбеним наводима тужене, правилном применом члана 200 Закона о облигационим односима, те ценећи све субјективне и објективне околности случаја, водећи рачуна о значају повређеног добра и циљу коме накнада служи, те да се истом не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, правилно нашао да правична новчана накнада неимовинске штете коју је тужилац претрпео таквим поступањем тужене износи по 20.000,00 динара, за свако саопштавање ауторских дела тужиоца којим је учињена повреда права на заштиту интегритета дела. На овако досуђене износе, првостепени суд је правилно досудио тужиоцу и законску затезну камату почев од дана пресуђења па до коначне исплате, применом члана 189 и 277 Закона о облигационим односима.

Жалбени наводи којима се указује да је првостепени суд прекорачио тужбени захтев тужиоца, из разлога што је тужилац тужбеним захтевом прецизираним поднеском од 31.03.2021. године, тражио да се утврди да је тужена повредила ауторска права тужиоца неовлашћеним објављивањем три фотографије чији је аутор тужилац и то: "...", "...", "...", а по основу којих повреда је тражио исплату штете, а не четири фотографије, како је првостепени суд утврдио и одлучио, неосновани су и без утицаја на другачију одлуку суда. Ово имајући у виду да из поднеска од 31.03.2021. године, којим је тужилац прецизирао тужбени захтев, несумњиво произлази да тужилац тражи утврђење повреде његових ауторских права и исплате штете по том основу, због неовлашћеног објављивања четири фотографије чији је он аутор и то за фотографију: "...", "...", "...", и "...", јер се увидом у наведени поднесак може утврдити да се ради о очигледној техничкој грешци приликом писања назива друге фотографије, те се након навођења назива прве фотографије "...", као назив друге фотографије опет наводи "...", али је део назива "...", потом прецртан, а из наставка описа те фотографије произилази да се ради о ауторском делу тужиоца које је објављено на страни ... каталога "...", док је прва фотографија под називом "...", објављена на страни ... каталога "...", на основу чега се може закључити да је реч о двома различитим фотографијама, те је правилно првостепени суд приликом одлучивања утврдио да се ради о четири фотографије тужиоца, те одлучивао о повредама ауторских права тужиоца објављивањем тих фотографија, због чега се у конкретном случају не ради о прекорачењу тужбеног захтева прописано чланом 393 ЗПП-а.

Жалбени наводи којима се оспорава правилност оцене доказа, а чиме се заправо оспорава правилна примена одредбе члана 8 ЗПП-а, од стране првостепеног суда, такође су неосновани. Наиме, одредбом члана 8 ЗПП-а, прописано је да суд по свом уверењу одлучује које ће чињенице узети као доказане, а на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног доказног поступка. Слободна оцена доказа подразумева да приликом њихове оцене и са тим у вези, утврђивања чињеница које су од значаја за одлуку, суд узима у обзир све чињенице у процесној грађи коју има пред собом и формира своје уверење о доказаним, односно недоказаним чињеницама. О томе које чињенице сматра утврђеним и на основу којих доказа, одлучује суд на основу сопственог уверења. У поступку који је претходио доношењу побијане пресуде, као доказна средства се, поред писаних доказа, јавља и саслушање тужиоца и сведока. Правилна оцена исказа тужиоца као парничне странке и сведока подразумева оцену њиховог држања пред судом,

сагласност њихових исказа са другим изведеним доказима, неспорним и општепознатим чињеницама, те да ли сведок има непосредних или посредних сазнања о догађају о коме сведочи, као и оцену општег утиска који сведок, односно странка оставља на суд приликом давања исказа. У конкретном случају, првостепени суд је ценећи исказе тужиоца и сведока дао управо такву њихову анализу, а имајући у виду битне чињенице за одлучивање у конкретној правној ствари.

Жалбени наводи којима се указује да је у конкретној правној ствари између парничних странака био закључен уговор о делу, а да је првостепени суд одлучујући о тужбеном захтеву, заправо конвалидирао непостојећи ауторски уговор, неосновани су и без утицаја на другачију одлуку суда, имајући у виду да је закључак првостепеног суда био да између парничних странака није био закључен ауторски уговор, те да обавезивање тужене на исплату имовинске и неимовинске штете, није последица кршења ауторског уговора закљученог између парничних странака, већ последица кршења имовинских и моралних права тужиоца, као аутора фотографија које је тужена неовлашћено објавила у својим каталозима.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе тужене и закључио да су без утицаја на законитост и правилност првостепене пресуде у потврђеном делу, како у односу на утврђено чињенично стање, тако и на примењено материјално право у поступку доношења исте.

Из ових разлога, како првостепена пресуда није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка, на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности, нити оним повредама на које се посебно указује изјављеном жалбом, те како је иста заснована на правилно и потпуно утврђеном чињеничном стању и донета на основу правилне примене материјалног права, то је иста применом члана 390 ЗПП, потврђена као у ставу првом изреке.

Правилно је првостепени суд применом члана 199 и члана 200 Закона о парничном поступку, решењем садржаним у ставу десетом изреке, дозволио објективно преиначење тужбе учињено поднеском тужиоца од 31.3.2021. године, те је исто применом члана 401 тачка 2 ЗПП-а, потврђено као у ставу првом изреке.

Међутим, правилно се жалбом тужене указује да је првостепени суд, одлучујући о тужбеном захтеву у делу за накнаду неимовинске штете, причињене објављивањем предметних фотографија, без означавања тужиоца као аутора истих, на потпуно и правилно утврђено чињенично стање, погрешно применио материјално право.

Одредбом члана 15 Закона о ауторским и сродним правима прописано је да аутор има искључиво право да његово име, псеудоним или знак буду назначени на сваком примерку дела, односно наведени приликом сваког јавног саопштавања дела, изузев ако је то, с обзиром на конкретни облик јавног саопштавања дела, технички немогуће или нецелисходно. Одредбом члана 65 став 3 истог закона прописано је да се ауторски уговори закључују у писаној форми, ако овим законом није друкчије одређено, а чланом 66 став 1 да се у сумњи о садржини и обиму права које се уступа, односно преноси ауторским уговором сматра да је уступљено односно пренесено мање права.

У конкретној правној ствари, тужилац од тужене потражује накнаду неимовинске штете због повреде моралног ауторског права, прописаног одредбом члана 15 Закона о ауторском и сродним правима, да аутор има искључиво права да његово име, псеудоним или знак буду назначени на сваком примерку дела, због објављивања његових ауторских дела – фотографија: “...”, “...”, “...”, у каталогу “Буковичка бања Аранђеловац” и фотографије: “...” на којем се види жана у каталогу “Аранђеловац, Буковичка бања”, и након завршетка њихове сарадње током априла односно маја месеца 2007. године, без означавања тужиоца као аутора фотографија. Наиме, из утврђеног чињеничног стања произлази да се тужилац са тадашњом ... тужене ББ, усмено договорио да за потребе промоције Општине Аранђеловац на три сајма уради фотографије, што је он учинио и истој предао фотографије у електронској форми, међу којим фотографијама су се налазиле и четири спорне фотографије, које су поново објављене у наведеним каталозима тужене и коришћене након завршетка договорене промоције Општине Аранђеловац. Све наведене фотографије у каталозима су објављене без назначења тужиоца као аутора. Из исказа тужиоца, коме је првостепени суд у целости поклатио веру, произлази да је тужилац током преговора са тадашњом директорком тужене ББ захтевао једино да се на разгледницама стави његов мејл уместо имена аутора, али да је добио одговор да је то немогуће, те да нису ништа ни стављали. Имајући у виду, да се захтев тужиоца за накнаду неимовинске штете, причињене повредом моралног права аутора да на његовом ауторском делу буде он означен као аутор, заснива на чињеници да су његова ауторска дела – наведене фотографије коришћене у каталозима тужене “Буковичка бања, Аранђеловац” и “Аранђеловац, Буковичка бања”, и након завршетка сајмова, на којима је промовисана Општина Аранђеловац, а у вези са којим је и постојао договор између тужиоца и директора тужене Туристичке организације “Аранђеловац”, да се израде и објаве предметне фотографије, то произлази да је тужена ауторска дела тужиоца – наведене фотографије, искоришћавала на исти начин, на који је ауторска дела тужиоца искоришћавала и према њиховом договору у 2007. године, у току промоције Општине Аранђеловац на три сајма туризма.

Према томе, како се у конкретној правној ствари не ради о искоришћавању ауторских дела тужиоца на другачији начин, од начина на који су иста искоришћавана сходно ранијем договору између парничних странака, а у којем договору је тужилац изразио жељу да се уместо његовог имена на спорним фотографијама назначи његов мејл, али да исти није објављен јер му је речено да то није могуће, а да се тужилац томе није противио, чиме се по налажењу другостепеног суда, сагласио да његово име као аутора не буде назначено приликом објављивања његових ауторских дела, односно, да исто произлази и из његове жеље да му на ауторском делу буде објављен мејл, а не његово име, те да између парничних странака није био закључен ауторски уговор прописан одредбама члана 65 Закона о ауторском и сродним правима, коме закон прописује обавену писану форму, због чега се у конкретном случају, не може применити правило о тумачењу ауторског уговора из члана 66 став 1 истог закона, да се у сумњи сматра да је пренето мање права, те да је сходно члану 26 Закона о облигационим односима воља уговорних страна, а овде парничних странака, била да се приликом објављивања ауторских дела тужиоца, његово име не значи на ауторским делима, то тужилац нема право да тражи исплату неимовинске штете по основу повреде моралног права аутора због незначавања тужиоцевог имена као аутора дела у

каталогу тужене. Имајући у виду наведено, одлука првостепеног суда садржана у ставу четвртом изреке пресуде, којом је тужиоцу досуђена накнада неимовинске штете претрпљене због повреде моралног права тужиоца као аутора, због неозначавања имена тужиоца на његовим ауторским делима у каталозима тужене, преиначена применом члана 394 тачка 3 и 4 ЗПП-а, тако што је тужбени захтев из наведених разлога одбијен као неоснован и одлучено као у ставу другом изреке пресуде.

Услед преиначења одлуке о главној ствари у делу за неимовинску штету, преиначена је и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу осмом изреке ожалбене пресуде, применом члана 401 тачка 3 ЗПП-а, те је сходно члану 150, 153, 154 и 163 ЗПП-а, тужиоцу признато право на накнаду трошкова парничног поступка због заступања од стране пуномоћника из реда адвоката и то за састав тужбе и два поднеска у износу од по 9.000,00 динара, приступ на три одржана рочишта у износу од по 10.500,00 динара, приступ на два неодржана рочишта у износу од по 6.000,00 динара, као и на име таксе на тужбу и одлуку у износу од по 12.660,00 динара, односно укупно износ од 95.820,00 динара, све одмерено сходно важећој Адвокатској и Таксеној тарифи у време пресуђења.

Како је тужена делимично успела са жалбом у другостепеном поступку, само у погледу дела неимовинске штете, то јој не припада право на накнаду трошкова другостепеног поступка, те је применом члана 165 став 1 и 2 ЗПП-а, одлучено као у ставу четвртом изреке пресуде.

Председник већа-судија
Иван Негић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић